

Opiskeluhuoltosuunnitelma
Lieksan kaupunki

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	3
2.	Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	4
2.1	Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta (kuvaus kouluyksiköistä).....	4
2.2	Kuvaus ja arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista.....	5
3.	Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi	11
3.1	Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	11
3.2	Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat.....	14
3.3	Poissaolojen ennaltaehkäisy, seuranta ja niihin puuttuminen	15
3.4	Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	15
3.5	Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	16
4.	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	17
4.1	Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)	17
4.2	Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen.....	17
4.3	Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille.....	18
4.4	Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	18
4.5	Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytännöt koulussa	18
4.6	Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytännöt	19
5.	Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	20
5.1	Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoiton toteuttamiseen	20
5.2	Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	20
5.3	Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	20
5.4	Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi	21
5.5	Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	22
6.	Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	23

1. Johdanto

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä näitä edistäviä toimia oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuolto käsittää perusopetuslaissa tarkoitetun oppilashuollon ja lukiolaissa sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun opiskelijahuollon. Opiskeluhuolto käsittää psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon ensisijainen tavoite on toimia yhteisöllisenä koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia edistävänä opiskeluhuollona, mutta lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Lain 377/2022 mukaan opiskeluhuoltoa toteutetaan suunnitelmallisena monialaisena opetustoimen sekä hyvinvointialueen yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskeluhuoltoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut (OHL 3 §). Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuollona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Monialainen yhteistyö on opiskeluhuollossa keskeistä. Opiskeluhuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Koulussa opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.

Perusopetuksen ja lukion opiskeluhuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään opiskeluhuoltolaissa. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan opiskeluhuoltosuunnitelma. Tämä opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu opiskeluhuollon ohjausryhmän yhteistyönä; sen arviointiin ja päivittämiseen lukuvuosittain osallistuvat myös opettajat, huoltajat ja oppilaat.

2. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta (kuvaus kouluyksiköistä)

Keskuskoulun alakoulu

Keskuskoulun alakoulussa opiskeli lukuvuoden 2022-2023 päättyessä 345 oppilasta. Tehostetussa tuessa oppilaita oli 35. Erityisen tuen oppilaita on 33, joista 11:llä on pidennetty oppivelvollisuus. Maahanmuuttajataustaisia oppilaita on 46, joista valmistavan opetuksen oppilaita 25. Koulukuljetuksessa olevia oppilaita oli 132.

Yleisopetuksen luokkia oli 15, valmistavan opetuksen ryhmiä kaksi ja pienryhmiä neljä. Opettajia koululla oli lukuvuoden päättyessä 26, joista yksi on kielten lehtori, neljä pienluokkien erityisopettajaa ja kaksi laaja-alaista erityisopettajaa. Koulunkäynninohjaajia koululla työskenteli lukuvuoden päättyessä 18, joista viisi toimi henkilökohtaisina ohjaajina ja neljä kiinnitettynä pienryhmiin ryhmäavustajiksi.

Kolin koulu

Oppilasmäärä lukuvuoden 2022-2023 päättyessä oli Kolin koululla oli 61. Oppilaat oli jaettu neljään ryhmään; esi-2.lk, 3.-4.lk, 5.-6.lk sekä 7.-9.lk. Tehostetussa tuessa oppilaita oli 10, erityisen tuen oppilaita 3. Maahanmuuttajataustaisia oppilaita on neljä. Koulukuljetuksessa olevia oppilaita 38. Koulussa työskenteli neljä luokanopettajaa ja kaksi koulunkäynninohjaajaa oli kaksi. Erityisopetuksen palvelut ostettiin Juuan kunnalta syyslukukauden loppuun saakka. Juuan kunta ilmoitti, ettei se pysty erityisopetuspalvelua enää kevätlukukaudella tuottamaan, joten erityisopetus järjestettiin kevätlukukaudella omana palveluna.

Rantalan koulu

Rantalan koulussa on ollut lukuvuoden 2022-2023 päättyessä 162 oppilasta. Erityisessä tuessa on 6 oppilasta, joista 3:lla on pidennetty oppivelvollisuus. Tehostetussa tuessa on 37 oppilasta. Maahanmuuttajataustaisia oppilaita on 13, joista S2-oppilaita on 11. Koulukuljetuksessa olevia oppilaita on 78. Yleisopetuksen luokkia oli kahdeksan ja pienryhmiä yksi. Opettajia Rantalan koulussa oli 10, joista kaksi erityisopettajaa (laaja-alainen erityisopettaja ja pienluokan erityisopettaja). Koulunkäynninohjaajia oli neljä.

Lieksan yläkoulu

Yläkoulussa on ollut lukuvuonna 2022-2023 227 oppilasta. Tehostetun tuen piirissä on 46 oppilasta ja erityisen tuen piirissä 23 oppilasta. Maahanmuuttajataustaisia S2-oppilaita on 15, ja koulukuljetuksessa olevia oppilaita 83. Erityisopettajia on neljä. Erityisopetusta järjestetään joustavan perusopetuksen pienryhmässä, yhdessä erityisopetuksen pienryhmässä ja kahdessa laaja-alaisen erityisopetuksen tupaluokassa. Koulunkäynninohjaajia on kolme ja lisäksi yksi hyvinvointiohjaaja.

Lieksan lukio

Lukiossa on ollut lukuvuonna 2022-2023 97 opiskelijaa ja lisäksi 11 kaksoistutkinnon suorittajaa.

Lukion opiskelijalla, jolla on haasteita opinnoissaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Opiskelijoiden erityisen tuen tarve kartoitetaan heti lukio-opintojen alettua. Erityisopettaja teettää opiskelijoilla DigiLukiseulan ja haastattelee testissä alle raja-arvon suoriutuneet opiskelijat. Erityisen tuen kartoittamisen tukena ovat myös opiskelijasta saadut niveltiedot ja opettajien havainnot. Opiskelijalle teetetään hänen halutessaan yksilöluokitesti, jonka avulla saadaan tarkempi tieto mahdollisesta lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudesta ja sen piirteistä.

Mikäli opiskelijalla on haasteita opinnoissaan, hänelle suunnitellaan tukitoimia lukio-opintoihin opetushenkilöstön yhteistyönä. Erityisessä tuessa ohjataan opiskelijaa käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa sekä pohditaan sopivia opiskelustrategioita ja apuvälineitä oppimiseen. Lisäksi opiskelijaa tuetaan opintojen organisoinnissa yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Tuen tarvetta arvioidaan säännöllisesti opintojen edetessä. Tukitoimet kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

2.2 Kuvaus ja arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on peruskoululaisille ja heidän perheilleen suunnattua lakisääteistä ja maksutonta terveydenhuoltoa, jonka tavoitteena on oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun, kehityksen ja psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä huoltajien, opettajien ja muun oppilashuollon kanssa. Lapsen ja nuoren terveystarkastukseen sisältyy fyysisen ja neurologisen kehityksen lisäksi myös psykososiaalisen kehityksen, turvallisuuden, ihmissuhteiden ja mielenterveyden selvittäminen sekä kotona että muissa kehitysympäristöissä.

Terveystarkastuksen ja koululääkärin toteuttamat määräaikaistarkastukset ja huoli-vastaanotto toiminta toteutetaan kouluilla. Oppilashuoltolain (1287/2013) edellyttämään oppilashuollolliseen monialaiseen yhteistyöhön kouluterveydenhuolto osallistuu yhteistyössä koulujen muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Asetus (2011/338) edellyttää jokaisella peruskoulun vuosiluokalla terveydenhoitajan tarkastukset ja laajat tarkastukset 1., 5. ja 8. luokalla, jolloin tulee järjestää myös lääkärintarkastukset. Kouluterveydenhuollon laajoihin tarkastuksiin pyydetään opettajien lausunnot oppilaan koulunkäyntiin liittyen (THL:n lomake). Kahdeksannella vuosiluokalla tehtävässä laajassa terveystarkastuksessa arvioidaan oppilaan erityiset tarpeet ammatinvalinnan ja jatko-opiskelun kannalta sekä suunnitellaan tarvittavat tukitoimet. Laajoista terveystarkastuksista tehtyä yhteenvetoa käytetään arvioitaessa oppilashuollon yhteistyönä luokka- ja kouluyhteisön tilaa ja mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta.

Kouluterveydenhuollossa on järjestettävä oppilaan tarpeen mukaisesti tämän terveydentilan toteamista varten seuraavat erikoistutkimukset:

- 1) asianomaisen alan erikoislääkärin tekemä näön tai kuulon tutkimus ja hänen määräämänsä muut tarvittavat tutkimukset. Siun sotessa kouluterveydenhuoltoon sisältyvät silmälääkärikäynnit tehdään silmätautien poliklinikalla. Lähetteen voi tehdä kouluterveydenhoitaja.
- 2) lasten- ja nuorisopsykiatrian tekemä tutkimus mielenterveyden selvittämiseksi
- 3) psykologin tekemä tutkimus

Taulukko 1. Kouluterveydenhuollossa peruskoululaisten määrä ja henkilöstöresurssi 2021:

Kunta	Koululaisten määrä (2022)	Th määrä	Koululaisten määrä / th/ka
Lieksa	702	2,1	369

Opiskeluterveydenhuolto

Oppivelvollisuus laajeni 1.8.2021 alkaen niin että toisen asteen opinnot ovat maksuttomia. Jokainen Suomessa asuva nuori suorittaa myös toisen asteen tutkinnon. Oppivelvollisuus kestää siihen asti, kun nuori täyttää 18 vuotta.

Asetus edellyttää, että lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville opiskelijoille tulee tarjota ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan tarkastus ja ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna lääkärintarkastus, jollei lääkärintarkastusta ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä. Lääkärintarkastus tulee kuitenkin aina järjestää ensimmäisenä opiskeluvuonna opiskelijalle, joka on erityisopetuksessa tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi. Opiskeluterveydenhuollossa on kiinnitettävä erityistä huomiota opiskelukyvyn vaikuttaviin tekijöihin, kuten opiskelijan omiin voimavaroihin, terveyteen, opiskelutaitoihin sekä opiskeluympäristöön ja yhteisöön.

Ammatillisia oppilaitoksia toimii Nurmeksessa, Valtimolla, Lieksassa, Joensuussa, Outokummussa ja Kiteellä. Ammattiopisto Luovi on Liperissä. Siun soten opiskeluterveydenhuollon toimintaohjeet (2023) sekä NEUKO-tietokanta ohjaavat käytännön toimintaa.

Taulukko 2. Toisen asteen oppilaitoksissa opiskelijamäärä ja henkilöstöresurssi 2022:

Kunta	Opiskelijamäärä (2022)	Th määrä (HTV)	Opiskelija määrä/ th/ka
Lieksa	489	0,9	543

Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu terveystarkastusten ja terveysneuvonnan lisäksi:

- 1) mahdollisten mielenterveyshäiriöiden varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus
- 2) mahdollisten päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus
- 3) seksuaaliterveyttä edistävät palvelut
- 4) suun terveydenhuollon palvelut. Suun terveydenhuollon palvelut sisältävät terveysneuvonnan, suun ja hampaiden yksilöllisen tarpeen mukaiset tutkimukset ja hoidon sekä suun terveydenhuollon ammattihenkilön terveystarkastuksen perusteella laatiman omahoidon sisältävän hoitosuunnitelman.

Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelujen tulee olla helposti opiskelijoiden saatavilla. Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan sairaanhoitopalvelut annetaan oppilaitoksissa. Lääkäriin sairaanhoitopalvelut annetaan pääsääntöisesti omilta terveysasemilta. Oppilashuoltolain (1287/2013) edellyttämään oppilashuollolliseen monialaiseen yhteistyöhön opiskeluterveydenhuolto osallistuu Pohjois-Karjalan Koulutuskuntayhtymä Riverian ja Ammattiopisto Luovin oppilashuollon henkilöstön kanssa yhteistyönä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärimitoitus

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärikäytien toteutuminen on viime vuosien aikana ollut haasteellista, sillä koko maakunnan alueella lääkäriresurssivaje on ollut huomattava sekä koulu- että opiskeluterveydenhuollon osalta. Tarkemmin kouluterveydenhuollon lääkärintarkastusten toteutuminen alueittain ilmenee kuvassa 1. Osassa kuntia lääkäripalvelut pystytään järjestämään kattavammin, osassa näin ei ole ja tämä heijastuu kokonaisnäkymään palvelujen toteutumisessa.

Koululääkärin tarkastukset toteutuvat laajojen tarkastuksien yhteydessä 1., 5. ja 8. luokalla. Opiskeluterveydenhuollossa lääkäritarkastukset ovat ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna. Sairaanhoidolliset palvelut hoidetaan pääosin terveysasemilla.

Oppilashuollon kuraattori- ja psykologityö

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla:

- 1) edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa;
- 2) tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Kuraattoripalvelu on koulunkäynnin ja opiskelun tukea ja ohjausta tarjoava ehkäisevä sosiaalipalvelu, jolla edistetään sekä yksittäisen oppilaan ja opiskelijan että koko koulu- ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia. Palvelulla tuetaan oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia valmiuksia. Työn tavoitteena on yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden, perheiden ja yhteisöjen kanssa edistää oppilaitoksen sosiaalista eheyttä, vahvistaa opiskelijoiden toimintaedellytyksiä sekä osallisuutta. Kuraattorin tehtävässä painottuu sosiaaliohjauksellinen, ehkäisevä ja yhteisöllinen työote. Kuraattoripalvelu on suunnattu opiskelussa, kasvussa tai kehityksessä tukea tarvitseville esi-, perus- ja toisen asteen oppilaitosten oppilaille ja opiskelijoille, heidän huoltajilleen sekä oppilaitosyhteisöille.

Kuraattorilta saa apua, kun lapsella tai nuorella on pulmia koulunkäynnissä, kaverisuhteissa tai hänen elämässään tapahtuu koulunkäyntiin ja arkeen vaikuttavia muutoksia. Oppilas itse, huoltaja tai opettaja voi ottaa yhteyttä kuraattoriin. Heidät tavoittaa joko puhelimitse tai Wilman kautta sekä koululla sovituina ajankohtina. Koulukuraattorin pääasiallisia tehtäviä ovat oppilaiden, vanhempien ja opettajien kanssa tapahtuvat keskustelut ja asioiden selvittelyt yksin tai yhdessä muun oppilashuollon tai muiden yhteistyötahojen kanssa. Kuraattoritapaamiset on mahdollista sopia toteutettaviksi koululla tai lapsiperhepalveluiden toimistolla. Keskusteltavat asiat voivat liittyä oppilaan koulunkäyntiin, kotona oleviin ongelmiin, koulukiusaamiseen tai mihin tahansa asiaan, josta on tarvetta keskustella luottamuksellisesti koulukuraattorin kanssa.

Siun soten kuraattoripalveluissa on työstyetty vuoden 2022 aikana oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutosta, jonka mukaan kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä

kuraattoria kohden olla enintään 670 opiskelijaa. Kuraattoreiden asiakasmitoitusta koskeva säännös on tullut voimaan 01.01.2022.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisen mitoituksen noudattamiseksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on vuoden 2023 alussa sekä vakinaistanut määräaikaista sekä perustanut uusia tehtäviä yhteensä yhdeksän henkilötyövuoden verran. Lisäksi Riverian henkilöstöstä viisi kuraattoria on siirtynyt Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen henkilöstöksi vuoden 2023 alussa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain asiakasmitoitus toteutuu näiden muutosten jälkeen pääsääntöisesti lainmukaisesti kuraattoripalveluissa (poislukien hetkelliset ylitykset työkuviin uudelleenjärjestelyn yhteydessä). Koulukuraattorien vakituisen ja määräaikaista vakanssit ovat kaikki täytettynä (tilanne 02/2023). Lisäksi kuraattoripalveluissa on tarpeellista kohdentaa palveluita ja muodostaa selkeämpi työkuva myös varhaiskasvatuksen esiopetuksen oppilaille.

Taulukko 5. Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilasmäärä sekä henkilöstöresurssi

Kunta	Oppilasmäärä (2022)	Kuraattori HTV	Oppilasmäärä/kuraattori/ka
Lieksa	920	2	460

Taulukko 6. Toisen asteen oppilaitokset/opiskelijamäärä ja henkilöstöresurssi

Kunta	Opiskelijamäärä	Kuraattori HTV	Opiskelijamäärä / kuraattori
Lieksa	450	0,7	642,9

Oppilas- ja opiskelijahuollon **psykologin** työskentelyn tavoite on edistää oppilaiden psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia yksilönä ja yhteisön jäsenenä sekä tukea oppimistavoitteiden saavuttamista. Oppilas- ja opiskelijahuollon psykologin tehtävänkuvaan kuuluu asiakastyötä, konsultaatiota, oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistämistä sekä yhteistyötä kotien ja erilaisten sidosryhmien välillä.

Psykologi auttaa oppilasta, oppimisvaikeuksissa, tarkkaavaisuuden ja työskentelyn pulmissa. Oppimisen valmiuksia kartoittaviin tutkimuksiin voidaan ohjautua koulun henkilökunnan, kouluterveydenhuollon, kuraattorin tai muiden toimijoiden kautta. Psykologi kirjoittaa tarvittavat lausunnot opetusjärjestelyjä tai jatkotutkimuksia ja hoitoja varten.

Psykologi voi auttaa oppilaita tunne-elämän kehityksen solmukohdissa, omassa tai perheen kriisissä, vuorovaikutusongelmissa tai kun on tarvetta erityisille opetusjärjestelyille. Psykologin asiakastyö sisältää lapsen ja nuoren kehitykseen ja oppimiseen liittyvien kysymysten selvittelyn ja arvioinnin. Oppilaitosyhteisössä koulupsykologi osallistuu tarvittaessa oman erityisalansa asiantuntijana koulun opiskeluhoitoryhmiin sekä muuhun monialaiseen opiskeluhoollon yhteistyöhön, joka koskee yksittäistä opiskelijaa, opiskelijaryhmää tai koko oppilaitosyhteisöä.

Oppilas- ja opiskelijahuollon psykologipalveluiden asiakasmitoitus 780 oppilasta/opiskelijaa psykologia kohden astuu voimaan 1.8.2023. Lainsäädännön mukaiseen asiakasmitoitukseen pääseminen on edellyttänyt useiden psykologivakanssien lisäämistä toimialueelle vuodesta 2023 alkaen. Lisäksi määräaikaista psykologien palvelussuhteet on

vakinaistettu. Uusista, vuonna 2023 täytettävistä tehtävistä yksi sijoittuu pohjoiselle alueelle, yksi läntiselle ja kuusi keskiselle alueelle.

Taulukko 3. Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilasmäärä sekä henkilöstöresurssi

Kunta	Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilasmäärä (2022)	Psykologi HTV (läsnä 02/23)	Oppilasmäärä/psykologi/ka
Lieksa	920	0,80****	1150

Taulukko 4. Toisen asteen oppilaitosten opiskelijamäärä ja henkilöstöresurssi

Kunta	Opiskelijamäärä	Psykologi HTV Tehtävä täytetty 02/23	Opiskelijamäärä / psykologi
Lieksa	550	0,2****	

Pohjoiselle alueella (Juuka, Lieksa, Nurmes) on viisi koulupsykologin vakanssia perus- ja toisella asteella (1 vuodelle 23 lisätty.) Kaksi vakanssia on haettavana 02/23.

Kaikilla alueilla palveluja täydennetään ostopalveluina (tutkimusostot tai läsnäolotyö), noita ostoja ei ole huomioitu henkilöstöresurssissa, vaan on kuvattu todellinen tilanne oman henkilöstön suhteen.

Suun terveydenhuolto

Lasten ja nuorten suun terveystarkastuksia järjestetään koko ikäluokan kattavina asetuksen (338/2011) mukaisina määräaikaistarkastuksina sekä yksilölliseen tarpeeseen perustuvina terveystarkastuksina. Kutsut tarkastuksiin tulevat kirjeitse kotiin. Tarkastuksissa selvitetään suun terveydentila, sen kehitys ja hoidon tarve ja tehdään tarvittaessa henkilökohtainen terveystarkastus. Lapselle, jolla on erityinen riski sairastua suusairauksiin, järjestetään tehostettu ehkäisevä suun terveydenhuolto ja yksilöllisesti määritellyt terveystarkastukset.

Oppilaalle tehtävät suun määräaikaistarkastukset sisältävät suuhygienistin ja tarpeen mukaiset hammaslääkärin suun terveystarkastukset, mukaan lukien erikoisalakohtaiset suun tutkimukset. Hammashoitolasta kutsutaan 1., 5. ja 8. luokille menevät oppilaat suun- ja hampaiden terveystarkastukseen, neuvola-asetuksen mukaisesti. Lisäksi 3-luokkalaiset kutsutaan koko ikäluokan kattavaan oikomishoidon tarpeen seulontatutkimukseen.

Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat voivat varata ajan suun terveystarkastukseen/tutkimukseen suuhygienistille tai hammaslääkärille kotipaikkakunnasta riippumatta vähintään kerran opiskeluaikana.

Seksuaaliterveyden huomioiminen oppilaitoksissa

Seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävät palvelut kuuluvat opiskeluhooltoon. Palveluihin sisältyy:

- neuvonta raskauden ehkäisystä
- seksuaalisuutta ja parisuhdetta koskeva neuvonta
- hedelmällisyyden edistäminen
- seksuaalisen ja sukupuolisen suuntautumisen tukeminen

- sukupuolitautilien ennaltaehkäisy
- seksuaalisuutta loukkaavan häirinnän ja väkivallan ehkäisy
- seksuaaliterveyteen liittyvä muu neuvonta ja tarvittaessa jatkohoitoon ohjaus

Opiskelijan seksuaalista kypsymistä ja kehitystä tukeva neuvonta sisällytetään terveysneuvontaan ja terveystarkastuksiin nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Seksuaalineuvontaa toteutetaan tasa-arvoisesti opiskelijan tarpeen mukaan riippumatta opiskelijan iästä, sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisun moninaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, kulttuuritaustasta tai muista yksilöllisistä ominaisuuksista. Neuvonnassa on tarpeen huomioida nuorten ehkäisyn muuttuvat tarpeet, esimerkiksi eri ehkäisyvälineet ja niiden saatavuus. Lisäksi painotetaan jokaisen vastuuta ei-toivottujen raskauksien ehkäisyssä sekä seksitautien leviämisen estämisestä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella Siun sotessa maksuttoman ehkäisyn kokeilu alle 25-vuotiaille jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka. Keskeisinä toimintaperiaatteina ehkäisypalvelujen järjestämisessä tulee olla palvelujen yhdenmukaisuus, saatavuus, saavutettavuus, laatu ja potilasturvallisuus. Tarkoituksena on järjestää hyvinvointialueella kattavat ehkäisypalvelut, jotka sisältävät raskauden ja seksitautien ehkäisyn, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävän neuvonnan ja seksuaalikasvatuksen. Kaikilla alle 25-vuotiailla sukupuolesta riippumatta tulee olla saatavilla kaikki ehkäisymenetelmät (kierukka, kapseli, pillerit, kondomi), joista terveydenhuollon ammattilaisen kanssa valitaan sopivin. Tavoitteena on myös kehittää palvelujen saavutettavuutta esimerkiksi digitalisaation, etävastaanottojen, palvelujen jalkautumisen ja henkilöstön välisen uuden työnjaon kokeiluin.

Maksuttoman ehkäisyn jakelu toteutuu tällä hetkellä ehkäisyneuvoloissa ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. YTHS ei toteuta maksuttoman ehkäisyn jakelua, vaan se hoidetaan julkisen terveydenhuollon puolella. Maksuton ehkäisy on ollut kysyttyä ja palvelulle olisi tarve myös tulevaisuudessa. Maksuton ehkäisy vähentää teiniraskauksia ja myös raskaudenkeskeytyksien määrä on laskenut hyvinvointialueellamme. Maksuton ehkäisy vaikuttaa myös nuorten hyvinvointiin ja nuorisoystävälliset ennaltaehkäisevät terveyspalvelut ovat keskeisiä ehkäistäessä nuorten terveysongelmia.

Lapsiperhepalvelut

Perheneuvola ja varhaisen tuen lapsiperhepalvelut tarjoavat sosiaaliohjaajan, sosiaalityöntekijän, perhetyöntekijän, ammatillisen tukihenkilön tai kotipalvelun ohjaajan tukea koteihin. Työ on lapsiperheiden tarpeista lähtevää, perheiden omia voimavaroja ja perheen hyvinvointia tukevaa työtä. Työntekijä keskustelee ja arvioi yhdessä vanhempien kanssa, onko lapsiperhepalveluiden tuen tarvetta perheen kotona, vai onko tuen tarve enemmän keskustelua, ohjausta ja neuvontaa.

Lapsiperhepalveluista **perheneuvola** tarjoaa lapsille, nuorille ja heidän perheilleen neuvontaa ja ohjausta lapsen tai nuoren kasvuun ja kehitykseen, tunne-elämään, käytökseen tai oppimiseen liittyvissä huolissa. Tukea voi saada myös kasvatukseen ja vanhemmuuteen, perheen muutos- ja kriisitilanteisiin liittyvissä huolissa.

3. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskelu huollon edistämiseksi

Yhteisöllisellä opiskelu huollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitos yhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskelu ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskelu huoltoa toteuttavat kaikki opiskelu huollon toimijat.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskelu huolto palveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitos yhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitos yhteisön hyvinvoinnista.

3.1 Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteuttaa Kouluterveyskyselyn. Lasten ja nuorten hyvinvointi –Kouluterveyskysely 2021 -tilastoraportin tulokset perustuvat Kouluterveyskyselyn vuosina 2006–2021 toteutettuihin tiedonkeruihin. Tietoa kerätään lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta.

Oppilaitokset käyttävät Kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen ja opiskelu huollon arvioinnissa ja kehittämisessä sekä terveystiedon opetuksessa. Kunnat hyödyntävät tuloksia hyvinvointijohtamisessa, esimerkiksi laadittaessa hyvinvointistrategiaa, lapsi- ja nuorisopoliittista ohjelmaa tai lastensuojelusuunnitelmaa.

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn keskeiset tulokset

Alakoulussa kyselyyn vastasivat 4. ja 5. luokkalaiset.

Neljäs- ja viidesluokkalaiset ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä 85 %, lähes sama luku näkyy myös vuoden 2019 ja 2017 kyselyssä, 86 %, tulos on sama kuin koko maan tasolla. Terveydentilansa kokee keskinkertaiseksi tai huonoksi 14 % (koko maa 11 %) ja vuonna 2019 8 %, vuonna 2017 terveydentilan koki erittäin hyväksi tai hyväksi n. puolet oppilaista. Aamupalan syö 62 %, pudotusta kolme prosenttia, vuonna 2017 65 %.

Vähintään tunnin päivässä viimeksi kuluneen seitsemän päivän aikana liikkuneita oli 27,80 % (koko maa 43 %) ja vuonna 2019 määrä oli 30,50 % (koko maa 40 %). Pojat liikkuvat tyttöjä enemmän, vuonna 2019 n. kymmenen prosenttia ja vuonna 2021 15 %. Vuonna 2017 kuutena, seitsemänä päivänä liikkuvia oli 43,30 %.

Koulunkäynnistä pitää hyvin paljon tai melko paljon 73,80 % ja vuonna 2017 ja 2019 80,1 %, poikien ja tyttöjen välillä ei ole suurta eroa, prosentti on koko maan tasolla. Kysymykseen, onko mielellään koulussa (täysin samaa mieltä tai samaa mieltä), vastausprosentti 62,40 %, tieto vuodelta 2019 (koko maa 63 %). Koulu-uupumusta kokee 11,50 % vastaajista, tyttöjen ja poikien vastauksissa ei ole suurta eroa (koko maa 14 %). Luokan oppilaat viihtyvät usein hyvin yhdessä (67,2 %) ja vuonna 2019 55 %, eli tässä luvussa on positiivista kasvua.

Samoin yksinäisyyden tunne välitunnilla on vähentynyt, vuonna 2021 5 % ja vuonna 2019 5,8 %, tytöillä luku on jonkin verran suurempi molempina vuosina, sama suuntaus on valtakunnallisesti. Opettajien kanssa hyvin toimeen tulevien määrä on 77,80 % ja vuonna 2019 75,9 %, tytöillä prosentti on hieman suurempi.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa koki olevansa 9,5 % ja vuonna 2019 6,4 %, suuntaus on samanlainen muuallakin Suomessa. Kysyttäessä oletko osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen vähintään kerran viikossa, vastasi 7,20 % tehneensä näin ja vuonna 2019 luku oli 0,7 %, tässä on havaittavissa selkeää kasvua. Koko maan luku oli vuonna 2019 ja 2021 hieman yli 2 %. Fyysisen uhan kokeminen on lisääntynyt kolmisen prosenttia ja on tällä hetkellä 12 %, pojilla kuitenkin 16 %. Koko suomen luku on pojissa ja tytöissä yhteensä 14 %. Itsensä usein yksinäiseksi tuntevia oli vuoden 2021 kyselyssä 2 % ja vuonna 2019 3,5 %, luku on siis ollut laskeva. Koko maan luvut olivat 4 % 2021 ja 3,4 % 2019, siinä suuntaus on ollut kasvava.

Lukemisessa, matematiikassa tai kirjoittamisessa paljon oppimisvaikeuksia on 4,80 % ja vuonna 2019 2,90 %, luku on hyvin yhteneväinen verrattuna koko maahan. Luokassa on rauhallista usein, tätä mieltä olivat 34,10 % vastaajista, vuonna 2019 27,70 %, hyvin samankaltaiset tulokset verrattuna muuhun Suomeen.

Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa oli vastaajista 52,40 % ja vuonna 2019 53,90 %, koko maa 60 %. Jotakin harrastusta vähintään viitenä päivänä viikossa oli 21 % vastaajista vuonna 2021 ja 24 % vuonna 2019. Koko maassa hieman enemmän.

Kouluterveydenhoitajalla kävi vähintään kaksi kertaa lukuvuoden aikana vuonna 2021 43,50 % ja 2019 56,50 % ja vuonna 2017 44,90 %, tyttöjen määrä on vähentynyt vuodesta 2019, kuten muuallakin Suomessa. Koulukuraattorin luona kävi lukuvuoden aikana 12,80 % ja vuonna 2019 23,50 %, ei merkittävää eroa muihin kuntiin. Koulupsykologilla kävi 4 % vuonna 2021, tässä ei merkittävää muutosta vuoteen 2019 eikä 2017, eikä muuhun Suomeen.

Uutena kysymyksenä kysyttiin koronaepidemiaan liittyvistä huolista. Paljon huolissaan koronaviruksen saamisesta oli 5,60 % vastanneista, pojat noin 3,0 % enemmän, muualla Suomessa oltiin hieman enemmän tästä asiasta huolissaan. Viruksen tartuttamisesta muihin oli huolissaan 8,0 %, pojat tässäkin enemmän. Läheisen koronavirustartunnan saamisesta oli huolissaan 32,30 %, tässä tytöt olivat hieman enemmän asiasta huolissaan. Näissä molemmissa luvuissa ei ollut eroa muuhun Suomeen.

Pääosin 4.–5. luokkalaiset ovat elämäänsä, perheeseen, koulunkäyntiin ja kaverisuhteisiin tyytyväisiä. Osa oppilaista tarvitsee kuitenkin erilaisia tukitoimia ja ohjausta, että heillä olisi yhtäläiset mahdollisuudet olla mukana yhteisössä ja saada onnistumisen elämyksiä niin koulussa kuin muussakin elämässä. Koronatilanne on tässä kyselyssä varmasti vaikuttanut vastauksiin liittyen todennäköisesti mielialaan ja yhteisöllisyyden tunteeseen ja mahdollisesti oppimistuloksiin.

Yläkoulussa kyselyyn vastasivat 8. ja 9.luokkalaiset ja lukiossa 1. ja 2.vuoden opiskelijat.

Tulokset kertovat, että yläkoululaisista on tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä 72 %, vuonna 2019 prosentti oli 68,5, pojat olivat molempina vuosina tyytyväisempiä kuin tytöt, n. 30 %. Kokonaistulos on hieman parempi kuin valtakunnallinen keskiarvo. Lukion opiskelijoista luvut ovat 2019 86 % ja 2021 68 %, tässä on selkeää laskua.

Yläkoululaisista 28 % ja lukiolaisista 27 % kokee, että he voivat vaikuttaa välituntien ja taukojen suunnitteluun, tuloksissa on hienoista laskua, mutta tässä näkynee koronan vaikutukset koulutyöhön, molemmat luvut ovat valtakunnallista keskiarvoa

Koulunkäynnistä ilmoittaa pitävänsä 55 % (62 % 2019 ja 60 % 2017) yläkoululaisista, luvut ovat lähes samoja verrattuna koko maahan. Lukiolaisista 52 % pitää koulunkäynnistä, vuonna 2019 luku oli 76 %, selkeä lasku ja alle valtakunnallisen luvun. Riittämättömyyden tunnetta opiskelijana tuntee 24 % yläkoululaisista ja 37 % lukiolaisista. (2019 19 % ja 24 %), tyttöjen ja poikien välillä on selkeä ero, vuonna 2019 n. 10 %, mutta ero on kaventunut vuonna 2021 kuuteen prosenttiin. Yläkoululaisista 45 % kokee, että heillä on vaikeuksia oppimistaidoissa (2019 48 % ja 2017 34 % ja vuoden 2021 valtakunnallinen ka 40 % ja 2017 38 %), tytöt kokevat enemmän oppimistaidon vaikeuksia sekä Lieksassa, että valtakunnallisesti.

Yläkoululaisista 67 % kokee, että luokan tai ryhmän oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä, ei mainittavaa eroa vuoteen 2019 verrattuna, valtakunnallisesti vastaavat luvut ovat noin 10 % suurempia. Yksinäiseksi itsensä kokee 14%, vuonna 2019 luku oli 17%. Tytöt kuitenkin kokevat yksinäisyyden tunnetta huomattavasti enemmän kuin pojat, yli 10 %, sama suuntaus on valtakunnallisesti. 11 %:lla vastaajista ei ole yhtään läheistä ystävää, lähes sama määrä kuin 2019, koko Suomen prosenttiluku on lähes sama. Koulukiusausta viikoittain kokee yläkoululaisista 16 % (2019 5 % 2017 6 %, vuosien 2021 ja 2019 valtakunnallinen ka. 6 %), nämä luvut ovat kasvaneet Lieksan osalta.

Yläkoululaisista 95 % (2017 97 %) ja lukiolaisista kaikki vastanneet harrastavat jotakin vähintään kerran viikossa (koko Suomi 96 %). Liikuntaa viikoittain harrastaa yläkoululaisista 78 % (2017 70 %) ja lukiolaisista 87 % (2017 84 %), ei poikkeaa muun maan luvusta. Kaikista nuorista 55 % kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille (2017 41 %), muu Suomi 34 %.

Yläkoululaisista 27 % (2019 21 %) ja lukiolaisista 30 % (2019 17 %) kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, tytöt hieman enemmän. (valtakunnallinen keskiarvo on 21 % molemmissa ikäluokissa). Yläkoululaisista 34 %:lla, ja lukiolaisista 24 %:lla on vaikeuksia päästä uneen vähintään kerran viikossa, (vuoden 2121 tuloksia ei ollut saatavissa) ja omasta mielialastaan huolissaan on ollut yläkoululaisista 36 % (2019 33 %), tytöt ovat selkeästi enemmän huolissaan tästä asiasta ja lukiolaisista 56 % (2019 38 %). Nämä tulokset ovat samansuuntaisia myös koko Suomessa.

Yläkoululaisista 17 % on käynyt koulukuraattorilla (2019 14 %) ja 12 % koulupsykologilla vuoden aikana, kuten vuonna 2019 (valtakunnalliset keskiarvot 8 % ja 11 %). Kouluterveydenhoitajalle kokee helposti pääsevänsä 79 % (2021 65 % ja 2017 83 % ja vuoden 2021 valtakunnallinen ka 84 %). Koulukuraattorille kokee helposti pääsevänsä 91 % (valtakunnallinen ka78%) ja lukiolaisista koulukuraattorilla on vuoden aikana käynyt 8 % ja koulupsykologilla 20 % vuoden 2021 tietoja ei ollut saatavilla.

Yläkoululaisista 40 % (vuonna 2017 53 %) ei syö aamupalaa joka arkiamu (valtakunnallinen ka 41 %) ja koululounaan jättää joskus väliin 30 % (valtakunnallinen ka 34 %). Lukiolaisista aamupalan jättää joskus väliin 34 % (valtakunnallinen ka. 35 %) ja koululounaan 24 % (valtakunnallinen ka. 30 %).

Yläkoululaisista tupakoi 10 %, (valtakunnallinen ka 2 %) ja nuuskaa käyttää 3 %, samaa tasoa kuin vuonna 2019 (valtakunnallinen ka 2 %). Humalassa vähintään kerran kuukaudessa ilmoittaa olleensa 13 % (vuonna 2019 10 %), valtakunnallinen ka lähes sama ja kannabista on kokeillut 11 % (vuonna 2019 7 %), valtakunnallinen ka 12 %. Lukiolaisista nuuskaa käyttää 5 % (vuonna 2019 2 %, humalassa vähintään kerran kuukaudessa on ollut 26 % (vuonna 2019 20 %, ja kannabista on kokeillut 10 % (vuonna 2019 2 %), valtakunnallinen ka 12 %.

Yläkoululaisista 44 % (vuonna 2019 38 %) ja lukiolaisista 34 % (vuonna 2019 48 %) kokee, että heillä on hyvä keskusteluyhteys omien vanhempien kanssa, pojilla parempi, kuin tytöillä. Yläkoululaisista 21 % (vuonna 2019 11 %) on kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana ja 33 % (vuonna 2019 22 %), on kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua, tytöt selkeästi enemmän, samanlainen tilanne on koko maan osalta. Lukiolaisista seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua on kokenut 39 %, tytöt enemmän, (vuonna 2019 18 %), tässä kohden on havaittavissa määrän lisääntymistä. Tulokset ovat hieman suurempia, kuin valtakunnallisesti. Kiusaamista on kokenut 16 % yläkoululaisista (vuonna 2019 5 %), selkeää kasvua. Koko Suomen keskiarvo on 6 %.

Tuloksista voidaan tulkita, että nuorten elämäntavat ovat pääosin terveellisiä, päihteiden käyttö on kuitenkin hieman lisääntynyt. Koulussa viihdytään hyvin, vaikutusmahdollisuudet ja osallisuus koetaan melko hyväksi. Kuitenkin huonovointisuutta ja haasteita koulunkäynnissä koetaan paljon; nuoret ovat huolissaan omasta voinnistaan, tämä näkyy selkeästi tyttöjen kohdalla. Kiusatuksi tulemisen kokemus on myös lisääntynyt, samoin jonkin verran oppimiseen liittyvät haasteet.

Kouluterveyskyselyn tuloksia käsitellään koulujen henkilöstön kanssa ja oppilashuoltoryhmissä, sekä opiskelija- ja oppilashuoltoryhmässä. Koulujen huoltajailloissa tuloksia esitellään oppilaiden huoltajille.

3.2 Koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Lieksan kaupungilla on opiskeluhuollon ohjausryhmä, joka vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ryhmään kuuluvat hyvinvointijohtaja, hyvinvointikoordinaattori (puheenjohtaja), koulujen rehtorit, varhaiskasvatusjohtaja, erityisopetuksen, opinto-ohjauksen, kouluterveydenhuollon, koulukuraattoreiden edustus, sekä ammatillisen koulutuksen opiskeluhuollon edustus. Opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontuu noin neljä kertaa lukuvuoden aikana.

Koulukohtaisen yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on kouluyhteisön ja -ympäristön hyvinvoinnin, terveellisyyden ja turvallisuuden kehittäminen, ohjaus ja arviointi. Koulukohtaiseen yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaajat (jos koulussa on), erityisopettaja/-t, koulukuraattorit ja kouluterveydenhoitaja. Asiasta riippuen ryhmään voidaan kutsua myös muita jäseniä. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu yksikkökohtaisesti säännöllisesti noin kerran kuukaudessa ja tarvittaessa useamminkin.

Resurssien jakoa yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuollon välillä ei ole määritelty vaan se muotoutuu arjessa tarpeen mukaan; kaikkiin oppilashuollon tarpeisiin vastataan.

3.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, seuranta ja niihin puuttuminen

Poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään opetussuunnitelman perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat.

Poissaolojen seuranta

Perusopetuksen oppilaiden koulunkäynnin säännöllisyyden valvonta:

Lieksan hyvinvointilautakunnan päätös (7.9.2021):

1. Koulut veloitetaan ilmoittamaan koulutuslautakunnalle poikkeuksellisen runsaista poissaoloista
2. Ilmoitus tehdään, jos perusopetuksen oppilaalla on kertynyt poissaoloja yli 150 tuntia lukuvuoden aikana
3. Hyvinvointilautakunta antaa kehotuksen oppivelvollisen oppilaan huoltajalle, jos oppilaan opintojen eteneminen näyttää poissaolojen vuoksi vaarantuvan.

Jos oppilaalle on kertynyt luvattomia poissaoloja 50 tuntia, pyytää luokanopettaja/-valvoja oppilaan ja huoltajan keskusteluun koululle. Keskustelussa mukana on koulukuraattori ja/tai joku muu oppilashuoltoryhmän edustaja. Tarvittaessa poissaolojen runsaasta määrästä tehdään myös lastensuojeluilmoitus.

Oppilaiden poissaoloon koulusta tulee pyytää lupa. Luokanopettaja/-valvoja voi antaa luvan enintään viiden (5) päivän poissaoloon ja rehtori sitä pidempään poissaoloon. Etukäteen tiedettävistä poissaoloista tulee oppilaan huoltajan ajoissa esittää kirjallinen loma-anomus (Wilman/sähköpostin kautta tai koulusta saatavalla lomakkeella).

3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulussa järjestetään tupakoinnin, alkoholin ja päihteidenkäytön vastaista valistusta eri oppiaineissa oppilaan ikä huomioiden sekä koulukohtaisesti tarpeen mukaan järjestettävissä teematapahtumissa yhteistyössä kaupungin nuorisotoimen kanssa.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden hallussapito ja käyttö on kouluaikana kielletty. Mikäli alaikäisellä oppilaalla on hallussaan ko. tuotteita, opettaja tai rehtori voi takavarikoida tuotteet. Kiellettyjen tuotteiden hallussapidosta ja käytöstä seuraa myös koulun kurinpitorangeistus. Tuotteet luovutetaan takaisin vain oppilaan huoltajalle. Tarvittaessa tapauksesta ilmoitetaan myös poliisille. Laittomien päihteiden tapauksessa luovutus tehdään poliisille.

Mikäli oppilaan havaitaan olevan koulussa päihteiden vaikutuksen alaisena, asiasta ilmoitetaan oppilaan huoltajille, lastensuojeluun ja tarvittaessa poliisille.

Siun sotessa on kehitetty yhteistyössä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa alaikäisten päihdepolkumallia (Meijän polku), joka koskee tässä vaiheessa koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa olevia asiakkaita. Terveystenhuollon työntekijöillä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on mahdollisuus saada työpari mielenterveys- ja päihdepalveluista. Tavoitteena on, että näin nuori saisi tarvitsemansa avun

ja tuen jo mahdollisimman varhain. Työpari tapaa nuorta yhdessä asiakasta yhdessä. Yhteistyössä on kysytty asiakkaan suostumus.

3.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Terveystieteiden tutkimuskeskus (1326/2010) mukaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtäviin sisältyy oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta kolmen vuoden välein. Terveystieteiden tutkimuskeskus perusteella annettu asetus (VNA 338/2011) edellyttää, että tarkastus tehdään yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyötahoja ovat oppilaitoksen edustajat, oppilaat ja opiskelijat, terveys- ja turvallisuusviranomaiset (terveystarkastaja), henkilöstön työterveyshuolto, työsuojeluhenkilöstö sekä muut tarvittavat asiantuntijat. Lieksan kouluissa noudatetaan terveydenhuoltolain mukaisia ohjeita ja toteutetaan em. tarkastukset ohjeen mukaisesti kaikkien tarvittavien tahojen osallistuessa.

4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

4.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhoito, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluita. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluiden sekä opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluiden lisäksi yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä, josta laaditaan opiskeluhoitokertomus. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013)

Laki (1287/2013) velvoittaa opiskeluhoollon kuraattorin tai psykologin tarjoamaan opiskelijalle mahdollisuutta henkilökohtaiseen keskusteluun viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tilanteessa keskustelu-aika on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus opiskeluunsa ja kehitykseensä opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava muihin opiskeluhoollon palveluihin tai muuhun erityisen tuen tarpeen mukaiseen toimintaan.

Opiskelijalle on järjestettävä tarvittaessa mahdollisuus päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Arkipäivisin virka-aikana opiskelijalla on oltava mahdollisuus saada välitön yhteys opiskeluterveydenhooltoon hoidon tarpeen arvioimiseksi. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on käytössä verkkoajanvaraus huoliasioissa ja lisäksi työntekijöihin saa yhteyden puhelimitse. Psykologien ja kuraattorien yhteystiedot ovat koulujen verkkosivuilla ja opiskelijoiden käytössä.

4.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Suostumus pyydetään Lieksan kaupungin yhtenäistä käytäntöä noudattaen erillisellä lomakkeella.

Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijaryhmän koollekutsuja määrityt tapauskohtaisesti. Asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai muu asiantuntijaryhmän jäsen kirjaa muistioihin välttämättömät tiedot sitä varten laaditulle lomakkeelle Wilmaan (opiskeluhoitokertomus).

4.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle

Kun oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:ssä tarkoitetussa opiskeluhoiton monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhoiton tarvetta, tai kun sen jäsenet toteuttavat jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhoiton tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan: 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot: 2) asian aihe ja vireille panija: 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet: 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot: 5) toteutetut toimenpiteet: 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa: Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashoitokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashoitokertomukseen Wilmaan. Oppilashoitokertomukseen kirjatut tiedot ovat salassa pidettäviä, ja ne säilytetään lain edellyttämällä tavalla. Opetuksenjärjestäjän opiskeluhoitokertomuksen vastuuhenkilöitä ovat koulujen rehtorit ja varhaiskasvatusjohtaja.

4.4 Tarvittavan opiskeluhoiton järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opiskelun sujumista, koulu yhteisön turvallisuutta sekä viihtyisyyttä varten kouluissa on järjestyssäännöt, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä. Jos oppilas ei noudata järjestyssääntöjä, menetellään perus- ja lukio-opetuslain mukaisesti. Käymme ensin kasvatuskeskustelun, jos se ei riitä, voimme käyttää perusopetuksen luokilla 1-9 jälki-istuntoa kurinpitotoimena. Kirjallisen varoituksen antaa rehtori. Koulusta määräaikaisesta erottamisesta päättää puolestaan hyvinvointilautakunta.

Kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä oppilaalle järjestetään tarvittaessa yksilökohtaista opiskeluhoitollista tukea yhteistyössä opiskeluhoiton henkilöstön kanssa. Kurinpitotoimet kirjataan Wilmaan ja tiedot käsitellään määräajoin koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä.

4.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa

Asetus (2011/338) edellyttää jokaisella peruskoulun vuosiluokalla terveydenhoitajan tarkastukset ja laajat tarkastukset 1., 5. ja 8. luokalla, jolloin tulee järjestää myös

lääkärintarkastukset. Kouluterveydenhuollon laajoihin tarkastuksiin pyydetään opettajien lausunnot oppilaan koulunkäyntiin liittyen (THL:n lomake). Kahdeksannella vuosiluokalla tehtävässä laajassa terveystarkastuksessa arvioidaan oppilaan erityiset tarpeet ammatinvalinnan ja jatko-opiskelun kannalta sekä suunnitellaan tarvittavat tukitoimet.

5. ja 8. luokkalaisten osalta ”Oppilaan hyvinvointi ja selviytyminen koulussa” -lomakkeet toimitetaan kotiin täytettäväksi oppilaan mukana samalla, kun muut terveystarkastuksen lomakkeet jaetaan. 1. lk. tarkastukset/kouluuntulotarkastukset toteutetaan kesän aikana, jolloin ko. lomake esitellään huoltajalle ja pyydetään suostumus koulupalautteen pyytämiseen. Lomakkeet käyvät reppupostin mukana kodeissa, joissa huoltaja ja oppilas arvioivat asiat omalta osaltaan.

5. lk osalta kaikki terveystarkastuksen esitietolomakkeet palautuvat kotoa opettajalle suljetussa kirjekuoressa, jonka opettaja välittää terveydenhoitajalle. 8. lk. osalta esitietolomakkeet palautuvat suljetussa kirjekuoressa terveydenhoitajalle (joko henk.koht. tai postilaatikkoon).

Terveydenhoitajat toimittavat opettajalle lomakkeet, joissa on huoltajan suostumus koulupalautteen pyytämiseen. Opettaja täyttää oman osuutensa ja palauttaa lomakkeen terveydenhoitajalle. Lomake käydään kokonaisuudessaan läpi lääkärintarkastuksen yhteydessä, tai mikäli lomake on palautunut hyvissä ajoin, niin terveydenhoitajan tapaamisen yhteydessä. Mikäli lomakkeen perusteella herää asiaa, jota on tarpeen käsitellä tarkemmin, ottaa terveydenhoitaja asian esille perheen kanssa ja vie viestiä myös opettajalle.

4.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Erityisruokavaliot

Erityisruokavaliosta sairauden hoitoon tai muun terveydellisen syyn takia tekee terveydenhoitaja ilmoituksen ruokapalveluun lomakkeella ja informoi opettajaa. Eettisistä tai uskonnollisista syistä tarvittavat ruokavaliot toteutetaan huoltajien ilmoituksen perusteella.

Sairaudenhoitoon tarvittava tuki koulussa

Oppilaan koulupäivän aikana tarvitsemasta yksilöllisestä ravitsemuksesta, hoidosta, tuesta ja seurannasta sovitaan yhdessä oppilaan, perheen sekä terveys- ja opetustoimen edustajien kanssa. Sovituista asioista, kuten mitä tukea tai hoitoa annetaan, kuka sen antaa ja miten seuranta järjestetään, tehdään kirjallinen suunnitelma.

Lääkehoidon järjestäminen koulussa

Kun oppilaalla on koulupäivän aikaista lääkehoitoa vaativa sairaus, on vanhempien huolehdittava siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa.

Sovittaviin asioihin kuuluvat:

- lääkityksen toteuttaja ja tämän varahenkilö
- lääkityksen toteuttajien perehdytys
- erityistilanteisiin varautuminen
- ensiapukäytännöt
- työnjako ja vastuut koulun toimijoiden, vanhempien ja lapsen kesken

5. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

5.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Oppilashuoltoa toteutetaan kokonaisuutena yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Yhteistyöllä pyritään siihen, että oppilas ja huoltaja pystyvät vaikuttamaan ja osallistumaan koulutyöhön ja oppilashuoltoon.

Vaikuttamismahdollisuuksien myötä oppilaan koulumotivaatio ja hyvinvointi lisääntyvät. Yhteistyön kautta huoltajat tulevat tietoisiksi oppilashuollon käytänteistä ja oman lapsensa asioiden käsittelystä. Huoltajat voivat osallistua oppilashuoltotyöhön vanhempainiltojen, arviointikeskustelujen ja Wilman kautta. Huoltaja voi tarvittaessa osallistua myös oppilashuoltoryhmän kokouksiin.

Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä. Oppilashuolto luo kouluyhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa oppilashuoltotyön suunnitteluun mm. oppilaskuntatyön ja tukioppilastoiminnan kautta. Oppilaat voivat vaikuttaa myös vastaamalla erilaisiin kyselyihin ja osallistumalla tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokoukseen. Kouluviihtyvyyteen liittyvissä asioissa kysytään oppilaiden mielipidettä. Oppilashuollolliset asiat otetaan huomioon opetusryhmiä suunniteltaessa.

5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Opiskeluhoitosuunnitelman asiat käydään säännöllisesti läpi koulujen henkilöstön kanssa ja aina uusien työntekijöiden tullessa töihin. Opiskeluhoillon henkilöstö vieraillee henkilöstön kokouksissa säännöllisesti ja esittelee toimintatapojaan kaikille. Opiskeluhoito on osa koulun arkea ja sen toimintatavat ja käytänteet tulee olla kaikille tuttuja. Jokainen kouluyhteisön aikuinen on myös osa opiskeluhoiltoa, ja yhteisöllinen hyvinvointi on jokaisen vastuulla.

5.3 Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Koulujen opiskeluhoitoryhmissä on moniammatillinen edustus, ja myös oppilaskohtaisissa asiantuntijaryhmissä on aina mukana opiskeluhoillon henkilöstöä koulun ulkopuolelta (esim.

kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja). Moniammatillinen yhteistyö oppilaiden asioissa on luonnollinen osa opiskeluhuoltotyötä ja edellytys sen onnistuneelle toteuttamiselle.

Opiskeluhuollossa tehdään laaja-alaista moniammatillista yhteistyötä eri tahojen kanssa. Siun soten alueella erityisryhmien, kuten vammaisten lasten terveystarkastuksissa ja suun terveydenhuollossa tehdään yhteistyötä erityisryhmien asiantuntijapalveluiden moniammatillisen työryhmän kanssa. Erityisryhmien asiantuntijapalvelut sijaitsevat Honkalampi-keskuksessa Liperissä. Kaikissa opiskeluhuollon ja suun terveydenhuollon palveluissa tuetaan ja autetaan kaikkia asiakasryhmiä yhdenvertaisesti.

Keskeisiä yhteistyökumppaneita opiskeluhuollon ja suun terveydenhuollon kanssa ovat puhe-, toiminta- ja fysioterapeutit, kuntoutusohjaajat sekä vanhempien oppilaiden kohdalla neuropsykiatriset valmentajat ja neuropsykologit.

5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi

Tärkeä yhteistyökumppani opiskeluhuollon toimijoiden kanssa ovat kuntien eri toimijat ja järjestöyhteistyökumppanit. Kuntien tarjoama nuorisotyö tukee Siun soten ja koulutuksen järjestäjien tukea nuorten elämänhallintaan ja arjen sujumiseen, ihmissuhde-, vuorovaikutus- ja mielenterveydellisiin asioihin, sekä sopivien ja tarpeenmukaisten palvelujen löytämiseen.

Koulun opetushenkilöstöön kuuluva on lastensuojelulain mukaan velvollinen salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan viipymättä sosiaalihuoltoon, jos hän on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon tai huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelutarpeen selvittämistä. Virallisilla tahoilla on myös konsultointimahdollisuus. Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Jokaisella koulun aikuisella on velvollisuus tarvittaessa tehdä huoli- tai lastensuojeluilmoitus. Yhteistyötä lastensuojelun kanssa tehdään myös koulupalavereissa ja yksittäisten oppilaiden asioissa.

Erikoissairaanhoito on kiinteä yhteistyökumppani muiden toimijoiden ohella. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä tarvitaan muun muassa kouluikäisten komplisoituneen ADHD-hoidossa, lasten sairauksien hoidossa ja seksuaaliterveyteen liittyvissä erityistilanteissa. Hyvinvointialueelle on valmistunut vuoden 2023 alussa lasten ja nuorten ADHD-hoitoketju, jossa huomioidaan koulu- ja opiskeluidäisen hoitoprosessi sekä riittävän ja mahdollisimman oikea-aikaisen tuen varmistaminen. Kuka tahansa perheen kanssa toimiva tai perhe itse voi kutsua koolle moniammatillisen yhteistyökokouksen, jos perheen tilanteen katsotaan sitä edellyttävän.

Tarvittaessa kouluilta ollaan myös yhteydessä poliisiin ja tehdään ilmoituksia tai pyydetään konsultaatiota asioiden selvittelyihin. Koulupoliisin vierailuja Lieksan kouluihin ei ole toteutunut pitkään aikaan poliisin resurssipulan takia.

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Opiskeluhoollon toiminnasta ja palveluista tiedotetaan oppilaille, opiskelijoille, huoltajille ja koulun henkilökunnalle koulun oppaissa sekä suunnitelmissa, ja aina yhteisesti lukuvuoden alussa.

Koulujen monialaiset opiskeluhooltoryhmät seuraavat yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon käytänteiden toteutumista säännöllisesti. Oppilashuollon palvelujen seuranta toteutetaan jatkuvasti erilaisten kyselyjen (tärkeimpänä kouluterveyskysely) ja palautteiden avulla. Palautteen avulla toimintaa kehitetään edelleen, ja kyselyjen keskeisistä tuloksista tiedotetaan oppilaille, huoltajille, koulun henkilökunnalle ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä päivittää opiskeluhoollon suunnitelman tiedot lukuvuosittain ja arvioi sen toteutumista kevätlukukauden lopulla.

6. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma ovat tämän opiskeluhuoltosuunnitelman liitteenä.